

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 14 sierpnia 2023 r.

WPS-VI.431.2.13.2023.xx

Pani xxxx xxxx xxxx
Dyrektor Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Klembowie
ul. Generała Franciszka Żymirskiego 38
05-205 Klembów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: xxxxxx xxxxx – inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxxxxx xxxxx – starszy inspektor wojewódzki przeprowadzili w okresie od 10 maja do 12 czerwca 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Klembowie³. Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie od 1 lipca 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 10 maja br.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania, natomiast pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenił działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Dalej: GOPS, Ośrodek, Organ, jednostka kontrolowana;

I. Organizacja zadania

Dyrektorem jednostki kontrolowanej jest Pani xxxx xxxx xxxx – zatrudniona na tym stanowisku od xxxx r. (wcześniej jako Kierownik od xxxx r.). Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główna księgowa jednostki kontrolowanej – Pani xxxx xxxx, zatrudniona od xxxx r.

Szczegółową organizację Ośrodka, zakres działania poszczególnych stanowisk pracy oraz ich zadania określa regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr xxxx z dnia xxxx r. Akt ten w Rozdziale 3 § 10 ust. 2 pkt 5 wyodrębnia Dział Świadczeń Rodzinnych, Wychowawczych i Funduszu Alimentacyjnego. Zadania tego Działu określono w § 20 regulaminu. Wobec powyższego zrealizowano obowiązek wynikający z przepisu art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą zadania z ustawy realizowały nw. osoby:

1. Pani xxxx xxxx xxxx – Dyrektor Ośrodka, posiadająca upoważnienie⁴ Wójta Gminy Klembów do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani xxxxx xxxxx⁵ – starszy administrator świadczeń rodzinnych, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxxx r., posiadająca upoważnienie z xxxx r. udzielone przez Wójta Gminy Klembów do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych.
3. Pani xxxxx xxxxx – starszy administrator świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxxx r., posiadająca upoważnienie Nr xxxx z xxxx r. udzielone przez Wójta Gminy Klembów do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji.

Upoważnienia dla pracowników wydawane były na pisemny wniosek dyrektora (wcześniej kierownika) przez Wójta Gminy Klembów na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Pracownicy merytoryczni otrzymali do wiadomości, realizacji i stosowania aktualny zakres obowiązków, w którym określono realizację kontrolowanych zadań.

---

⁴ Upoważnienie Nr xxx z xxxx r.

⁵ Zmiana nazwiska, poprzednie nazwisko: xxxxx

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie nie wpłynęły wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, które w związku z art. 23a ust. 1 ustawy należało wraz z dokumentacją przekazać wojewodzie ani wnioski, w których zgodnie z art. 23a ust. 2 należało wystąpić do wojewody z zapytaniem, czy w sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Od 1 stycznia 2022 r. Ośrodek nie prowadził również egzekucji nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji wojewody lub marszałka⁶.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego i jego wypłacania

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie prowadzi rejestr wniosków i rejestr decyzji w formie papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem programu dziedzinowego Amazis.

W okresie zasiłkowym 2021/2022 do Ośrodka wpłynęły 342 wnioski o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Wydano 303 decyzje przyznające (w tym 29 decyzji, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i 33 decyzje, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), 39 decyzji odmownych, 37 decyzji uchylających, 30 decyzji zmieniających i 14 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń. W bieżącym okresie zasiłkowym 2022/2023 do dnia kontroli do Ośrodka wpłynęło 235 wniosków (1 wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku art. 24a ust. 2 ustawy). Wydano 199 decyzji przyznających świadczenie (w tym 19 decyzji, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i 5 decyzji, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), 25 decyzji odmownych, 4 decyzje

---

⁶ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczeń z dnia 10.05.2023 r., stanowiący załącznik nr 5 do „Zasad Kontroli”.

umarzające, 9 decyzji uchylających, 11 decyzji zmieniających oraz 8 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i o zwrocie. 6 wniosków pozostało do rozpatrzenia.

Kontroli poddano akta losowo wybranych 25 spraw z okresu podlegającego kontroli w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych, z tego 14 spraw⁷ z okresu zasiłkowego 2021/2022, w tym 1 sprawę, w której o kontrolowane świadczenia rodzinne wystąpili obywatele Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁸. W sprawach tych wydano 13 decyzji przyznających (w tym 2 decyzje z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”⁹) i 1 decyzję odmawiającą prawa do zasiłku i dodatku z powodu przekroczenia kryterium dochodowego¹⁰ oraz 11 spraw¹¹ z okresu zasiłkowego 2022/2023 do dnia kontroli, w tym 2 sprawy, w których o kontrolowane świadczenia rodzinne wystąpili obywatele Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹². W tych sprawach wydano 10 decyzji przyznających (w tym 2 decyzje z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”¹³) i 1 decyzję odmawiającą prawa do zasiłku i dodatku z powodu przekroczenia kryterium dochodowego¹⁴. Ponadto kontroli poddano 2 decyzje uchylające¹⁵, 1 decyzję o uchyleniu i jednocześnie o nienależnie pobranym świadczeniu i zwrocie¹⁶, 2 decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń¹⁷ oraz 2 decyzje o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń¹⁸. Dyrektor GOPS pisemnie wyjaśniła¹⁹ „*że w części Liczba wydanych decyzji administracyjnych w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i o zwrocie wykazane są decyzje ustalające nienależnie pobrane świadczenia oraz ich zwrot jako jedno zdarzenie*”.

Skontrolowano 1 sprawę²⁰, w której nastąpił zgon wnioskodawcy. Ośrodek po wcześniejszej weryfikacji wnioskodawcy w bazie PESEL prawidłowo sporządził stosowną adnotację w aktach i na tej podstawie zakończył realizację decyzji.

---

⁷ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r.

⁸ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁹ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹⁰ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r.

¹¹ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r.

¹² Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹³ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹⁴ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

¹⁵ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹⁶ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

¹⁷ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹⁸ Decyzje administracyjne nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

¹⁹ Wyjaśnienia z 31.05.2023 r. do tabeli Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Klembowie

²⁰ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

W okresie podlegającym kontroli jednostka kontrolowana nie prowadziła postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem.

Postępowanie w sprawach o zasiłki każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także w § 2 pkt 1–9 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466) oraz dokumenty wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W skontrolowanych sprawach wnioskodawcy ubiegali się o zasiłek rodzinny oraz dodatki: z tytułu urodzenia się dziecka (1), z tytułu samotnego wychowywania dziecka (2), z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (4), z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (2), z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (26), z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (9).

W badanych sprawach dotyczących ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wnioski były kompletne, zawierały w swojej treści niezbędne dane, oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę, za wyjątkiem sprawy²¹, w której wnioskodawczyni we wniosku nie uzupełniła części IV (dot. dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania). Podczas kontroli ośrodek wezwał telefonicznie stronę postępowania do uzupełnienia wniosku. Wnioskodawczyni pisemnie oświadczyła²² o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania. Ponadto we wniosku złożonym przez obywatelkę Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²³ wnioskodawczyni w części I nieprawidłowo uzupełniła oświadczenie, tj. nie podała okresu uczęszczania dziecka do szkoły w roku szkolnym, a jako rodzaj szkoły podała „nauka zdalna na Ukrainie”. W ww. sprawach ośrodek powinien zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy wezwać wnioskodawcę do poprawienia wniosku.

Wnioski zostały prawidłowo opatrzone pieczęcią z datą wpływu, podpisem osoby przyjmującej wniosek oraz numerem z dziennika korespondencji GOPS w Klembowie.

---

²¹ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

²² Oświadczenie z 15.05.2023 r.

²³ Sprawa zakończona decyzją administracyjną nr: xxxx z xxxx r.

W przypadku ustalania prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w dokumentacji znajdowały się zaświadczenia pracodawcy o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego. Dodatki przyznane zostały w prawidłowej wysokości, określonej w przepisie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W myśl art. 10 ust. 1 ww. ustawy oraz § 6 rozporządzenia wykonawczego prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano dodatek.

W przypadku ustalania prawa do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w dokumentacji znajdowały się oświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły, z wyjątkiem ww. spraw.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku z tytułu urodzenia dziecka dołączyła dodatkowo stosowne zaświadczenie lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Świadczenie przyznano matce dziecka na wniosek złożony do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Osoby ubiegające się o przyznanie dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka w przypadku, gdy ojciec dziecka nie żyje dołączyły dodatkowo akt zgonu.

Jednostka kontrolowana niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne i należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia. W celu ustalenia poprawności zawartych we wnioskach danych osobowych potwierdzających tożsamość wnioskodawców oraz członków ich rodzin. Pozyskiwano dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 23b ust. 1 pkt 3 ustawy. W 15 sprawach²⁴ na 25 skontrolowanych przed wydaniem decyzji administracyjnej nie korzystano z usługi rejestru PESEL. Do spraw złożonych na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa dołączone były m.in. wydruki z rejestru PESEL potwierdzające nadanie nr PESEL wraz z symbolem UKR w związku z konfliktem zbrojnym

---

²⁴ Sprawy zakończone decyzją administracyjną nr: xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r., xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

gospodarczej do wniosku z dnia 16.11.2022 r. wzięto pod uwagę dochód z działalności gospodarczej z 2020 r. Dochód ogólny system pobrał za rok 2021, natomiast zapytania o dochód z działalności system nie wczytał (informacja dodatkowa o dochodzie podatnika). Do doliczenia dochodu (...) został zaliczony dochód z wydruku z systemu empatia za rok 2020 r. W dniu 22.05.2023 r. wnioskodawczyni dostarczyła do GOPS w Klembowie oświadczenie o dochodzie męża z działalności za rok 2021 oraz oświadczyła, że księgowa nie przekazała rocznego rozliczenia za rok 2021 męża do urzędu skarbowego. Prawdopodobnie system w związku z tym, że PIT nie został przekazany do urzędu skarbowego, zczytał tylko ten dochód, który posiadał. Podczas wyliczania dochodu pracownik nie wziął pod uwagę, że po wysłaniu zapytania system nie odpowie właściwie na zapytanie o dochód z działalności gospodarczej. W dniu 22.05.2023 r. wnioskodawczyni dostarczyła dokumentację potwierdzającą, że dopiero 22.05.2023 r. rozliczona została działalność gospodarcza za 2021 r. (przekazanie do urzędu skarbowego).”

W sprawie tej podjęto działania korygujące, jednak dopiero w trakcie trwania kontroli, tj. 22 maja 2023 r. Organ wznowił postępowanie administracyjne, następnie 9 czerwca 2023 r. dochód rodziny został ponownie przeliczony i ustalony na kwotę 674,22 zł na osobę, a nie jak pierwotnie na kwotę 695,57 zł. W sprawie świadczenie z zastosowaniem mechanizmu zł za zł, przysługiwało w wyższej wysokości, tj. o 106,77 zł więcej niż pierwotnie ustalono. Zatem w okresie od 1.11.2022 r. do 31.01.2023 r. zasiłki przysługiwały w łącznej kwocie 168,92 zł miesięcznie, natomiast od 1.02.2023 r. do 30.06.2023 r. w kwocie 179,92 zł miesięcznie, a od 1.07.2023 r. do 31.08.2023 r. w kwocie 133,92 zł. W związku z powyższym organ w całości uchylił decyzję ustalającą prawo z 2 stycznia 2023 r. i przyznał prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” ustalając prawidłową wysokość świadczeń³³, a następnie 12 czerwca 2023 r. wypłacił wyrównanie świadczenia od 1 listopada 2022 r. do 31 maja br.³⁴

W drugiej sprawie³⁵ dochód w przeliczeniu na jednego członka rodziny zawyżono, w związku z podwójnie policzonym przychodem z ryczałtu ewidencjonowanego. Dyrektor GOPS wyjaśniła: „...system wykazał przychód tj. ryczałt ewidencjonowany w dwóch pozycjach w tej samej kwocie i stawkach podatkowych. Przychód ten został wprowadzony w ten sam sposób do systemu. Po ponownej weryfikacji przychód ten powinien być wprowadzony jeden raz. System miał błąd, którego wówczas nie wykryto (podwójnie pobranie danych). Uznano, że jest to właściwa informacja, ponieważ w przypadku przychodu z ryczałtu ewidencjonowanego

---

³³ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

³⁴ Pisemne oświadczenie wnioskodawcy z xxx r. o niewniesieniu odwołania od decyzji nr xxxx z xxxx r.

³⁵ Sprawa zakończona decyzją administracyjną nr: xxxx z xxxx r.

wnioskodawcy oraz członkowie rodzin posiadają zazwyczaj kilka stawek. Po ponownym przeliczeniu dochodu na osobę w rodzinie błąd ten nie miał wpływu na przyznane prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, rodzina w dalszym ciągu nie przekraczała progu kwalifikującego.”

W związku z powyższym organ winien każdorazowo przed wydaniem decyzji administracyjnej wnikliwie analizować zgromadzoną dokumentację a w razie wątpliwości czy braku dokumentu wzywać wnioskodawcę na podstawie art. 24a do uzupełnienia wniosku.

W przypadku uzyskania dochodu wnioskodawcy informowali Organ, składając oświadczenie lub zaświadczenie od pracodawcy o uzyskanych dochodach.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia dziecka w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, w pieczy zastępczej, pod opieką opiekuna prawnego, pozostającego w związku małżeńskim ani uprawnionego do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

W sprawach poddanych kontroli prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki wraz z dodatkami, za wyjątkiem dwóch spraw³⁶, gdzie prawo ustalono na wnioski złożone na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W sprawach prawo do świadczeń ustalono do 31 sierpnia 2023 r. Ósrodek uchybił przepisom art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa tj. „(...) *pobyt na terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. (...)*” . W powyższych sprawach prawo do świadczeń należało ustalić do 24 sierpnia 2023 r. (tj. do dnia, do którego pobyt w Polsce jest legalny).

W skontrolowanych sprawach prawidłowo określono wysokość zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami³⁷, za wyjątkiem jednej sprawy³⁸ z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. W sentencji decyzji nieprawidłowo określono wysokość świadczenia, tj. 325,33 zł (łączna kwota zasiłków wraz z dodatkami) zamiast 299,56 zł (łączna kwota zasiłków wraz z dodatkami pomniejszona o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny). Nieprawidłowo określona wysokość świadczenia spowodowała, iż wypłacone w niższej kwocie świadczenie było niezgodnie z rozstrzygnięciem i bez podstawy prawnej.

---

³⁶ Sprawy zakończone wydaną decyzją administracyjną nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

³⁷ Wysokość dodatku określona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna (Dz. U. 2021 r., poz. 1481)

³⁸ Sprawa zakończona wydaną decyzją administracyjną nr: xxxx z xxxx r.

W 2 sprawach³⁹ przed upływem końca okresu zasiłkowego prawidłowo uchylono decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. W obu decyzjach uchylających w podstawie prawnej powołano art. 155 k.p.a. (za zgodą strony na uchylenie decyzji). W pierwszej sprawie⁴⁰ wnioskodawczyni w związku z zakończeniem urlopu wychowawczego zrezygnowała ze świadczenia rodzinnego przed wypłatą świadczenia. W drugiej sprawie⁴¹ powodem uchylenia było uzyskanie dochodu przez członka rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Z uwagi na wypłatę świadczenia w okresie, w którym świadczenie nie przysługiwało orzeczono o ustaleniu nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami⁴². Następnie kolejną decyzją, co było działaniem nieprawidłowym, orzeczono o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia⁴³. W sprawie prawidłowo należało w jednej decyzji orzec o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami stosując podstawę prawną art. 30 ust. 1, ust. 2b, ust. 6, ust. 7, ust. 8 ustawy.

W jednej sprawie⁴⁴ 17 października 2022 r. jednostka wypłaciła zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem. W tym samym dniu wnioskodawczyni poinformowała Ośrodek, że z dniem 1 października 2022 r. zakończyła urlop wychowawczy i nie była już uprawniona do dalszego pobierania dodatku z tego tytułu. Organ nie uchylił prawa w części dot. dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, a także niewłaściwie orzekł o ustaleniu i zwrocie, podobnie jak w dwóch ww. sprawach, dwiema odrębnymi decyzjami⁴⁵.

W jednym przypadku Organ również nieprawidłowo jedną decyzją uchylił prawo do świadczeń i uznał za nienależnie pobrane świadczenia rodzinne oraz zobowiązał do zwrotu⁴⁶. W sprawie należało najpierw decyzję ustalającą prawo uchylić na podstawie art. 32 ust. 1, który dopuszcza zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, a następnie odrębną decyzją orzec o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W ww. decyzjach prawidłowo ustalono podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranych świadczeń. W dwóch sprawach dokonano zwrotu nienależnie pobranych świadczeń

---

³⁹ Decyzje uchylające nr: xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

⁴⁰ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁴¹ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁴² Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁴³ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁴⁴ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

⁴⁵ Decyzje administracyjne nr. xxxx z xxxx r. i xxxx z xxxx r.

⁴⁶ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

wraz z odsetkami na konto GOPS, w trzeciej sprawie nienależnie pobrane świadczenia wygasły, gdyż wnioskodawca zmarł.

Decyzje administracyjne wydano zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a. Wszystkie decyzje zawierały elementy określone w art. 107 k.p.a., tj. oznaczenie organu właściwego Wójta Gminy Klembów, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. W decyzjach przyznających odstąpiono od uzasadnienia decyzji na podstawie art. 107 § 4 k.p.a., gdyż w całości spełniały one żądanie strony. Natomiast wszystkie pozostałe decyzje, posiadały wyczerpujące uzasadnienie faktyczne oraz prawne. Decyzje przyznające zawierały w pouczeniu informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń oraz informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. Wszystkie decyzje zawierały informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. W decyzjach o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy o świadczeniach, tj. kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienia oraz powołano art. 30 ust. 7 cyt. ustawy wskazujący, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Decyzje przyznające prawo do świadczeń z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zawierały czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia kryterium dochodowego. W sentencji wszystkich decyzji wydanych ww. sprawach zawarto jednak wyłącznie informację o ustalonej do wypłaty łącznej kwocie zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem/dodatkiem. W sprawach należało orzec o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 3a ustalić do wypłaty łączną kwotę zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem, w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny oraz okres, w jakim będą one wypłacone.

W jednej sprawie⁴⁷, gdzie prawo do świadczenia ustalono w związku z zastosowaniem mechanizmu złotówka za złotówkę w sentencji prawidłowo przyznano świadczenia do 30 kwietnia 2022 r. (w związku z art. 10. ust. 1 pkt 1 uprawnionemu do urlopu wychowawczego

---

⁴⁷ Decyzja administracyjna nr: xxxx z xxxx r.

minął okres 24 miesięcy kalendarzowych), natomiast w pozostałym okresie, tj. od 1 maja 2022 r. do 31 października 2022 r. z uwagi na przekroczone kryterium dochodowe należało odmówić prawa do świadczeń rodzinnych, czego ośrodek nie uczynił.

Wszystkie skontrolowane decyzje zostały wydane terminowo. Decyzje przyznające prawo do świadczeń zawierały informację o terminie i sposobie ich wypłaty.

Decyzje administracyjne zawierały następujące uchybienia:

- w podstawie prawnej i w treści wszystkich decyzji przyznających prawo do świadczeń nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne klauzulę natychmiastowej wykonalności,
- w decyzjach uchylających powołano art. 25 ust. 1 niemający zastosowania w sprawach.

Analiza wypłat potwierdziła, że ww. zasiłki wraz z dodatkami wypłacono zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych, za wyjątkiem wyżej opisanej 1 sprawy, w której wypłacono kwotę inną niż ta, którą określono w rozstrzygnięciu decyzji. Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

Decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu 46 § 1 k.p.a.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W dwóch wnioskach o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, które zostały nieprawidłowo wypełnione, nie zastosowano przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do ich poprawienia.
2. W 16 sprawach przed wydaniem rozstrzygnięcia nie dokonano weryfikacji w CBB, natomiast w 15 sprawach PESEL.
3. W dwóch sprawach niewłaściwie wyliczono dochody rodzin. W jednej sprawie dochód z działalności gospodarczej wyliczono biorąc pod uwagę niewłaściwy rok bazowy, w drugiej sprawie podwójnie policzono dochód z ryczałtu ewidencjonowanego.

4. W sentencji czterech decyzji przyznających z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie orzeczono o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń.
5. W jednej sprawie w sentencji decyzji nieprawidłowo określono kwotę do wypłaty, ustaloną z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i w związku z tym świadczenie wypłacono w niższej wysokości niż wynikała z rozstrzygnięcia decyzji.
6. W dwóch sprawach dot. obywateli Ukrainy nieprawidłowo ustalono datę końcową przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami.
7. W jednej sprawie w jednej decyzji uchylono prawo do świadczeń i jednocześnie orzeczono o nienależnie pobranym świadczeniu i zwrocie.
8. W dwóch sprawach wydano odrębną decyzję o ustaleniu nienależnie pobranych świadczeń, a następnie wydano drugą decyzję zobowiązującą do zwrotu należności. Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych obie te kwestie powinno się rozstrzygać w jednej decyzji.
9. W jednej sprawie nie uchylono prawa w części dot. dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, pomimo utraty przez stronę prawa do jego pobierania.
10. W jednej sprawie z uwagi na przekroczone kryterium dochodowe należało odmówić prawa do świadczeń rodzinnych od 1 maja 2022 r. do 31 października 2022 r., czego jednostka nie uczyniła.

Uwagi:

1. Decyzje przyznające prawo do świadczeń nie zawierały w podstawie prawnej i w treści decyzji art. 32 ust. 1d, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności.
2. W decyzjach uchylających powołano art. 25 ust. 1 niemający zastosowania w sprawach. Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie oraz pracownicy merytoryczni, którzy realizowali kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Panią Kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Przyjmowania prawidłowo wypełnionego wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku pisemnego wzywania wnioskodawców do jego poprawienia, zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

2. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia weryfikacji informacji we wszystkich dostępnych systemach teleinformatycznych, w tym PESEL i CBB - stosownie do treści art. 23b ustawy o świadczeniach rodzinnych.
3. Prawidłowego ustalania dochodu rodziny, w szczególności dokładnego weryfikowania i doliczania dochodów uzyskanych z działalności gospodarczej, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.
4. W sentencjach decyzji przyznających zasiłki z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” orzekania o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń.
5. Prawidłowego określania w sentencji decyzji kwoty do wypłaty ustalonej z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz wypłacania świadczeń w kwotach zgodnych z wysokością określoną w wydanych decyzjach administracyjnych.
6. Prawidłowego ustalania daty końcowej przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami obywatelom Ukrainy, tj. zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
7. Rozstrzygania odrębnymi decyzjami o uchyleniu prawa do świadczeń oraz o nienależnie pobranym świadczeniu i zwrocie.
8. Rozstrzygania jedną decyzją o ustaleniu nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie, zgodnie z art. 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
9. W przypadku utraty przez stronę prawa do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, każdorazowego uchylania decyzji w części dot. ww. dodatku.
10. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego i braku możliwości zastosowania w danym czasookresie mechanizmu „złotówka za złotówkę” rozstrzygania o odmowie prawa do świadczeń za ten okres.

Uwagi i wnioski

Ponadto zwraca się uwagę na zasadność:

- a. przywoływania w decyzjach przyznających art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz przytaczania w treści brzmienia tego przepisu,
- b. niepowoływania w decyzjach uchylających art. 25 ust. 1.

Pouczenie

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Kinga Jura
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan xxxx xxxx

Wójt Gminy Klembów